

Barntandvårdsdagen i Linköping 23 september 2020

På kariesfronten – vad nytt?

Karies ökar bland barn i Sverige!?

Hans Östholt

Tandläkare, bitr. registerhållare SKaPa

Projektledningen för nya Nationella riktlinjer, prioriteringsordförande

www.skapareg.se

www.skapareg.se/resultat

Data från 7 miljoner patienter

DELTAGANDE ORGANISATIONER: 23

TIDSPERIODER: 2008–2020

PATIENTER: Unika patienter med någon åtgärd.

Fördelning barn/unga vuxna samt vuxna:

n = 2 700 916 (0–23 år)

n = 4 291 306 (24 år och äldre)

2020 tog SKaPa emot

11.4 miljoner åtgärds-koder

9.9 miljoner tillståndskoder

105 miljoner statusobservationer

från 7.7 miljoner patientbesök.

Validering av informationen viktig

Research | [Open Access](#) | Published: 24 July 2021

Swedish quality registry for caries and periodontal diseases (SKaPa): validation of data on dental caries in 6- and 12-year-old children

[Tita Mensah](#) , [Sofia Trænæs](#), [Andreas Cederlund](#), [Aron Naimi-Akbar](#) & [Gunilla Klingberg](#)

Conclusion

The SKaPa registry information demonstrated satisfactory reliability and accuracy on dental caries in 6- and 12-year-old children and is a reliable source for registry-based research.

Forskning

Korreakta data i SKaPa

Svenska tandvårdsdata överförs automatiskt till databasen SKaPa som underlag för bland annat forskning. Nu är datauppgifterna också kontrollerade i en studie.

Tita Kirkinen är övertandläkare i pediatri i Folketandvården Värmland. Hon är även doktorand med siktet inställt på studier baserade på data från SKaPa.

– SKaPa är en guldgruva för forskningen, framhåller hon.

Tita Kirkinen, tidigare med efternamnet Mensah, är huvudförfattare bakom studien, publicerad i BMC Oral Health, som jämförde diagnosdata från SKaPa med journaldata som skickats från kliniken.

Samstämmigheten var hög.

– Det kan ju till exempel finnas databuggar och det gjorde det ju inte, som tur var,

dersökarna, men även här var samstämmigheten hög.

Totalt jämfördes data från 170 barn, sex och tolv år gamla, i studien. Antalet barn, liksom urvalet, hade fastställts av biostatistiker att vara tillräckligt för att fånga en möjlig avvikelse.

Det värde som jämfördes i studien mellan ordinarie journaldata, SKaPa-data och Tita Kirkinens undersökning var andelen kariesade och fyllda tänder (Decayed Filled Tooth, DFT). I snitt hade barnen i studien 0,68 procent DFT. Tolvåringar hade i snitt 0,43 och sexåringar 0,94.

– Det vill säga nästan en kariesdrabbad tand per sexåring, i snitt. Karies har tyvärr ökat bland sexåringar i Värmland.

SKAPA SAMLAR DAGLIGEN in data från samtliga

– I Socialstyrelsens tandhölsoregister tas enbart data från vuxna in, och enbart data kopplat till det statliga tandvårdsstödet, tandvård till personer med vissa långvariga sjukdomar och funktionsnedsättningar samt nödvändig tandvård, berättar Tita Kirkinen.

FORSKNING BASERAT PÅ SKaPa har precis börjat publiceras. Än så länge är det ett fåtal studier,

som en studie på ärftlighet och en studie som utvärderar om skattning av behandlingskvalitet kan förutsäga utfallet. Tita

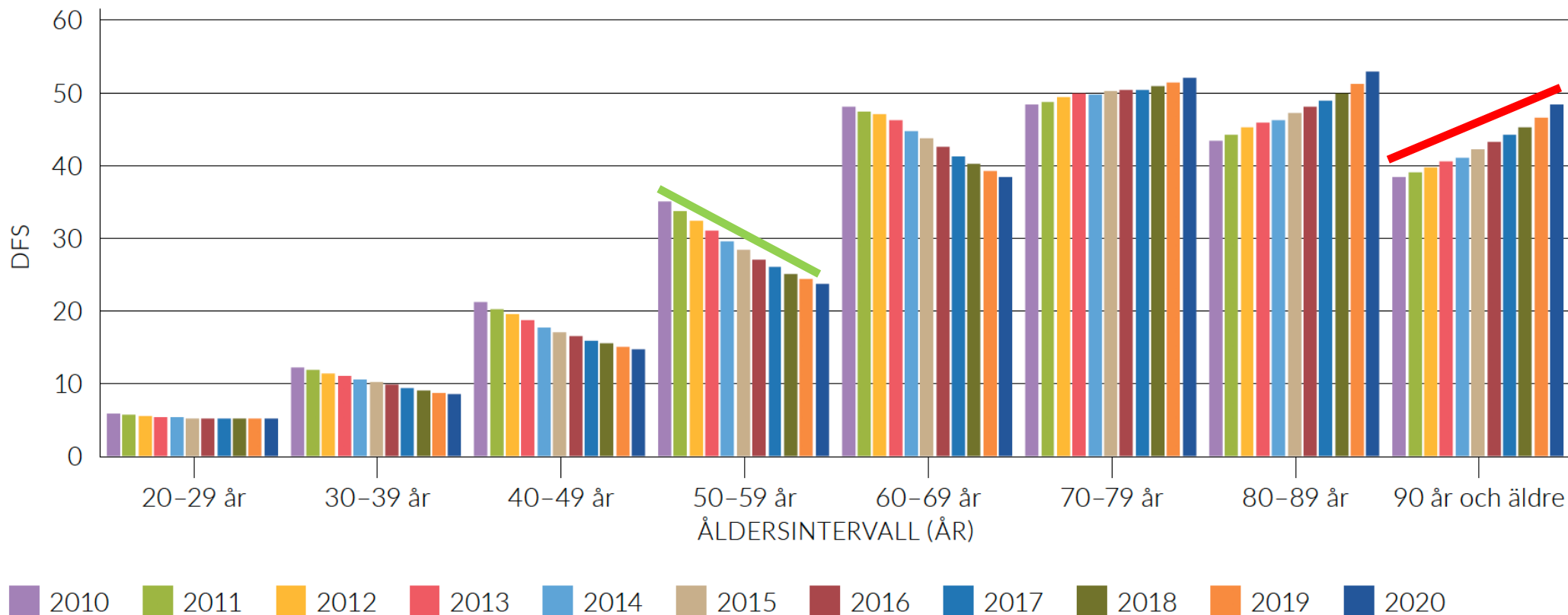

Tita Kirkinen

"SKaPa är en guldgruva för forskningen."

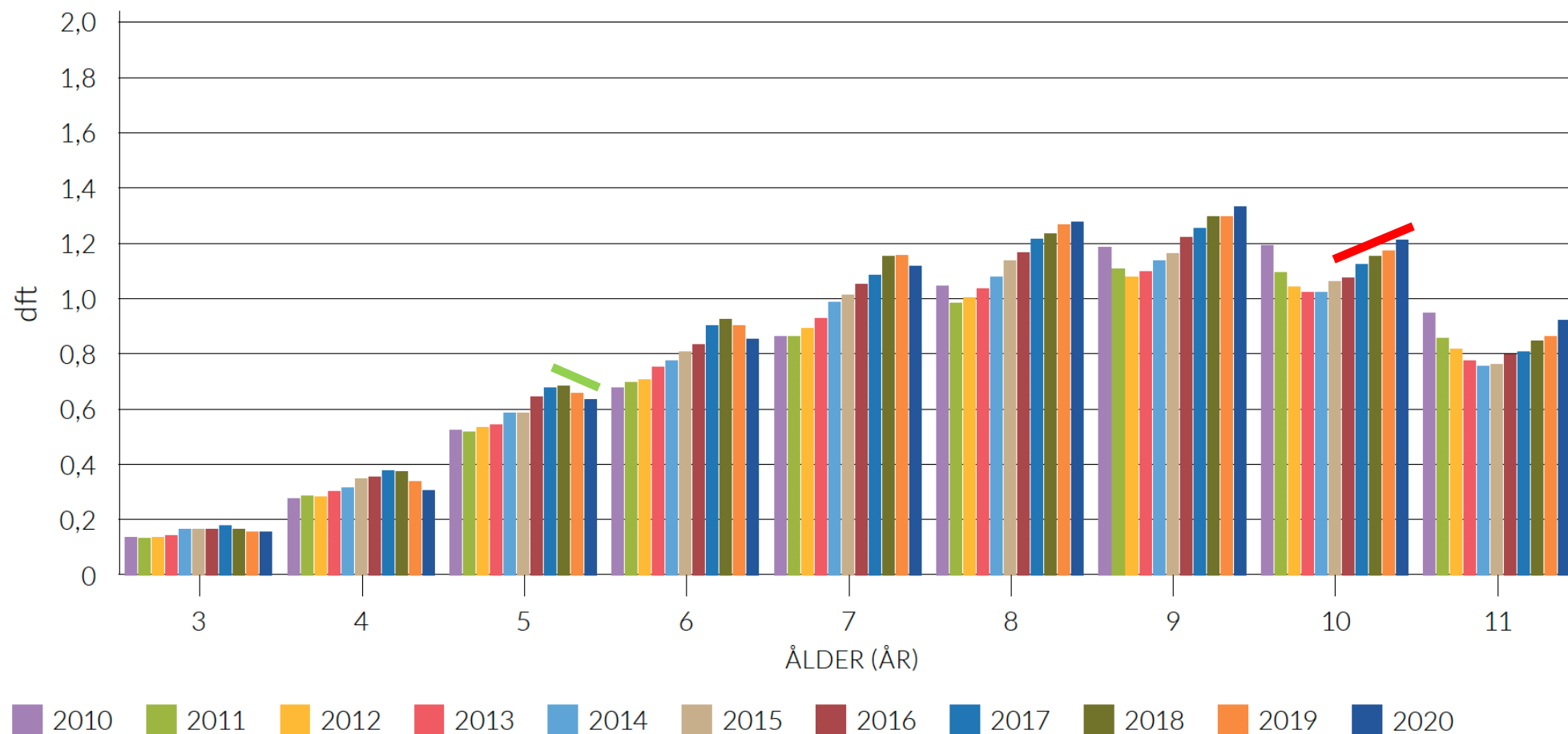
Karies och fyllningar minskar tydligt för 30- till 69-åringar, men ökar för de äldre grupperna

RAPPORT 19 Karierade och fyllda tandytor (medelvärde DFS)

Den negativa trenden för karies i mjölktdandsbettet är bruten för yngre barn

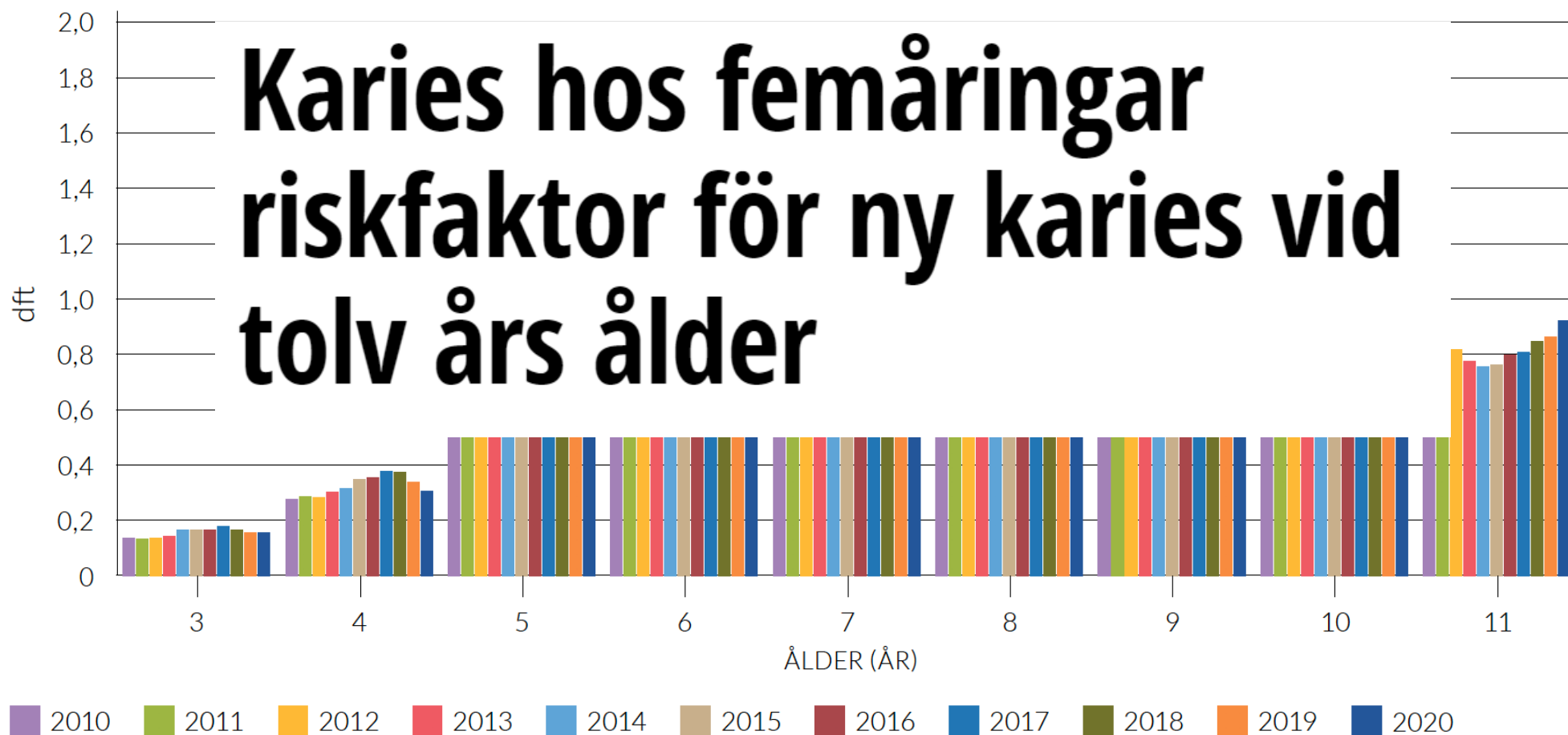
RAPPORT 14A Karierade och fyllda primära tänder (medelvärde dft), 2010-2020

Källa: SKaPa Årsrapport 2020

Den negativa trenden för karies i mjölktdandsbettet är bruten för yngre barn

RAPPORT 14A Karierade och fyllda primära tänder (medelvärde dft), 2010-2020

Källa: SKaPa Årsrapport 2020

Tydliga skillnader i kariesförekomst hos barn och ungdomar

RAPPORT 15A Kariesindex 6-, 12- och 19-åringar

	6-åringar, andel kariesfria, dft=0 (procent)	12-åringar, andel kariesfria, DFT=0 (procent)	19-åringar, andel kariesfria approximalt, DFSa=0 (procent)
Medelvärde samtliga	77,8	67,2	69,0

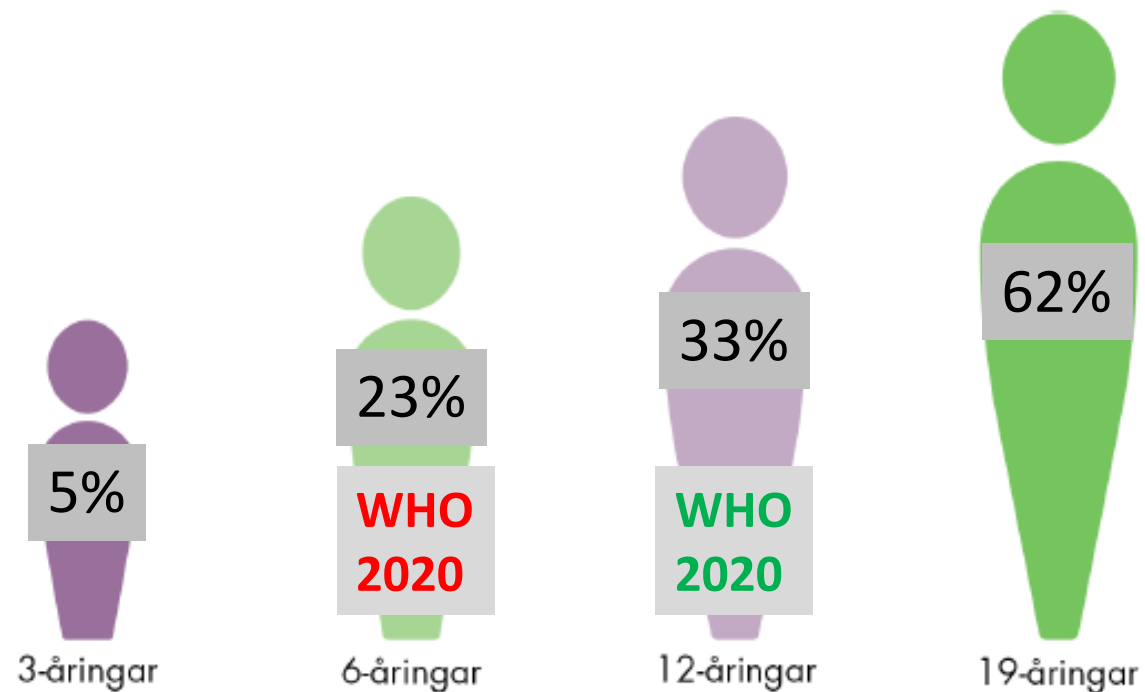
Högsta/lägsta procentuella andel

Kariesfria 6-åringar, 86/69

Kariesfria 12 åringar, 75/58

Kariesfria 19-åringar, 75/59

Andel barn och unga med karies 2020

Jmf 2018
Jmf 2016
Jmf 2014

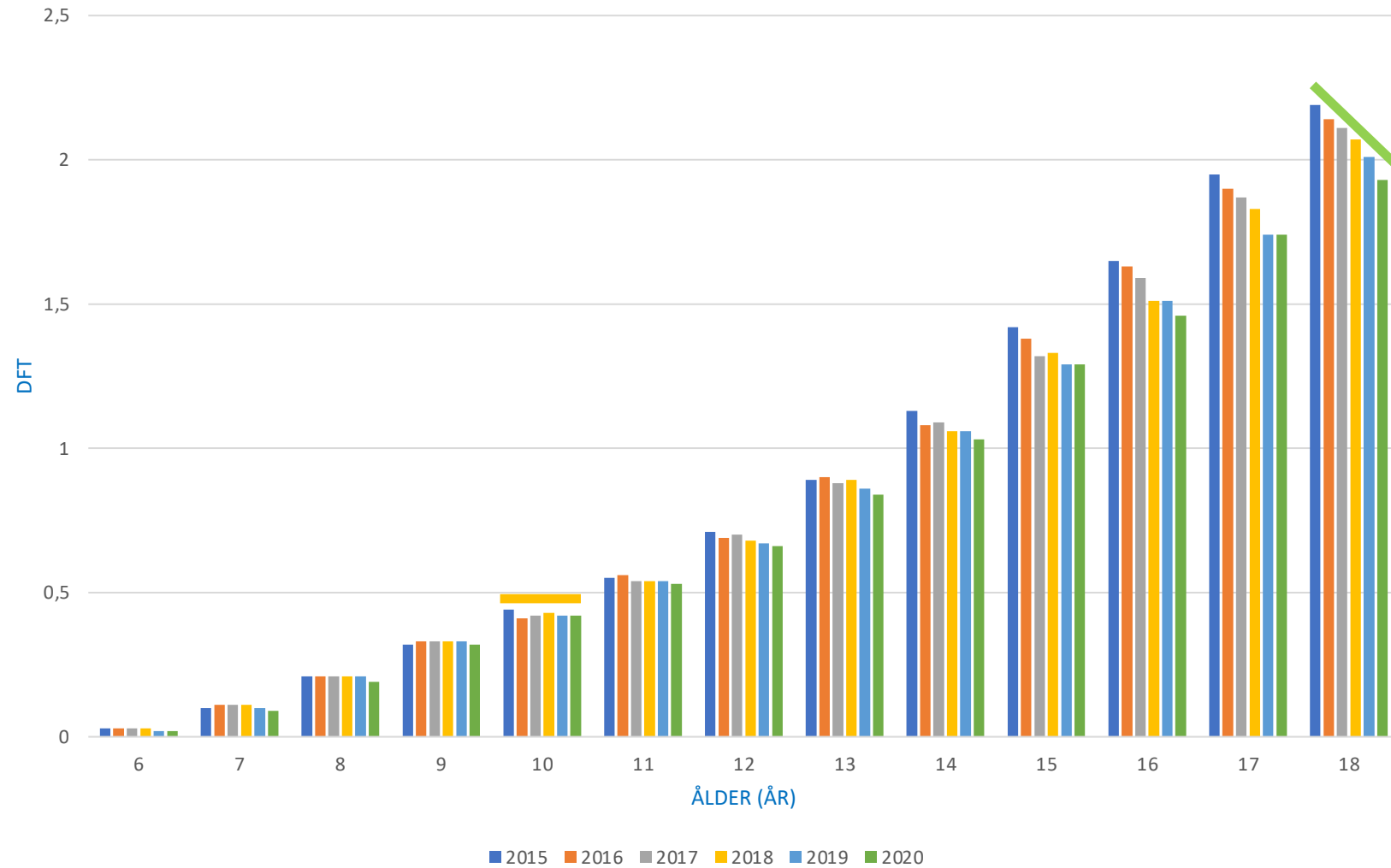
Lika
Lika
Lika

Minskat 1%
Ökat 1%
Ökat 2%

Lika
Lika
Lika

Minskat 1%
Minskat 3%
Minskat 5%

Karierade och fyllda tänder, DFT 6-18 år 2015-2020

Och hur är det då med de sjukaste barnen?

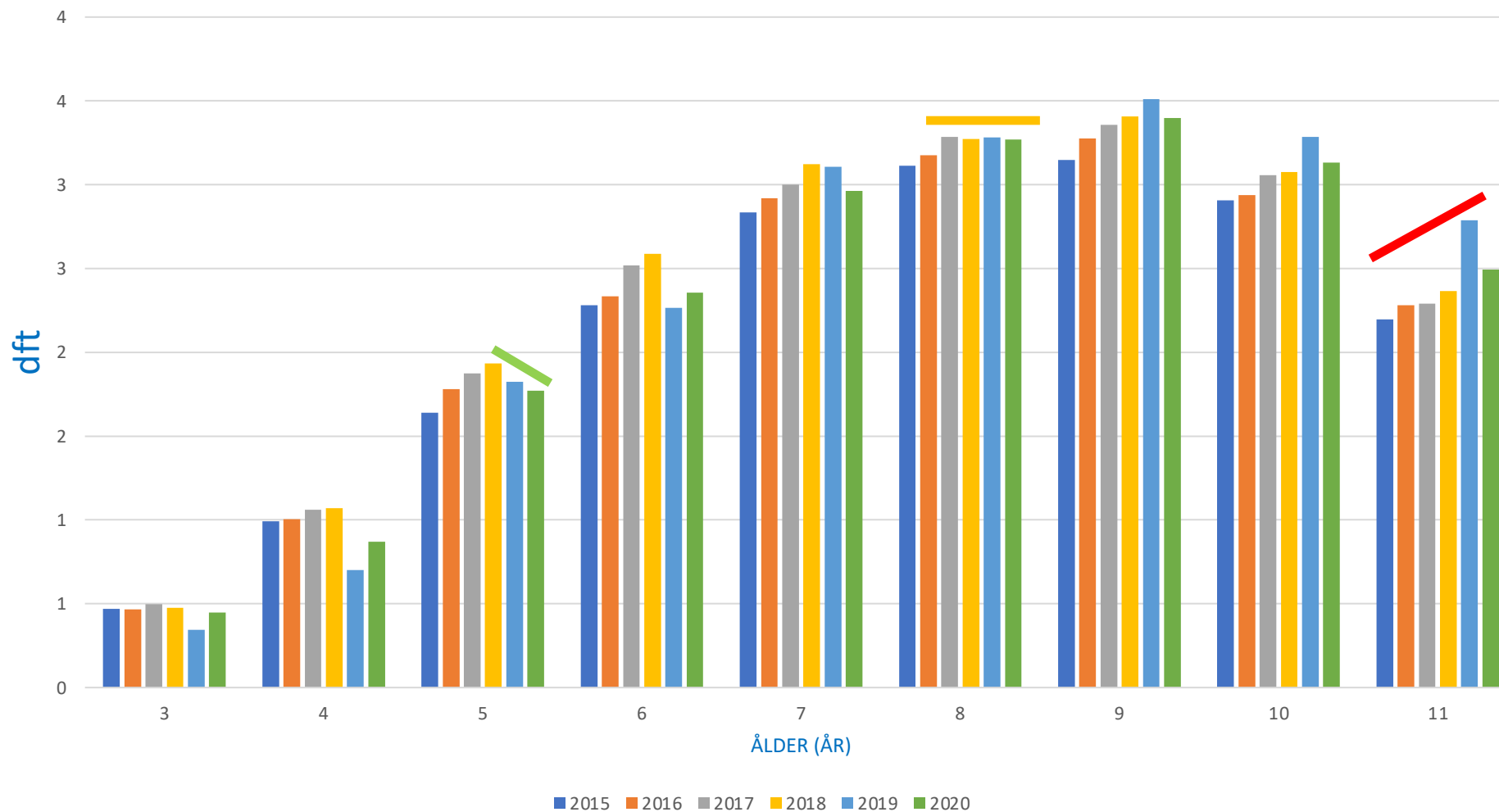

Significant Caries Index (SiC-index)

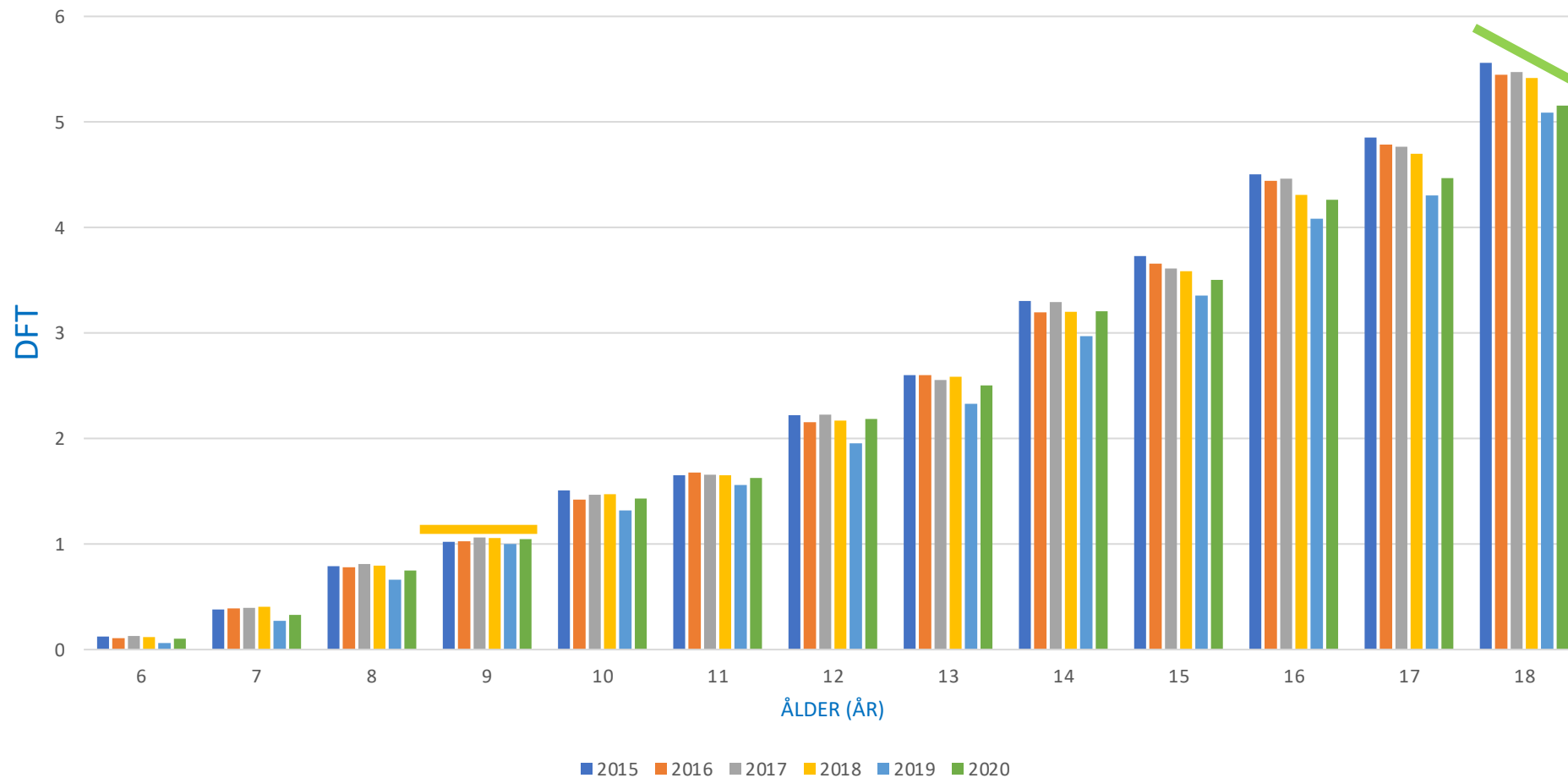
Medelvärdet DFT/dft hos den sjukaste tredjedelen i en population

SiC-index, 3-11 år

SiC-index, 6-18 år

Andelen som får sjukdomsbehandling vid karies ökar bland de yngre

RAPPORT 29 Andel patienter som får sjukdoms- eller förebyggande behandling vid reparativ terapi motiverad av karies

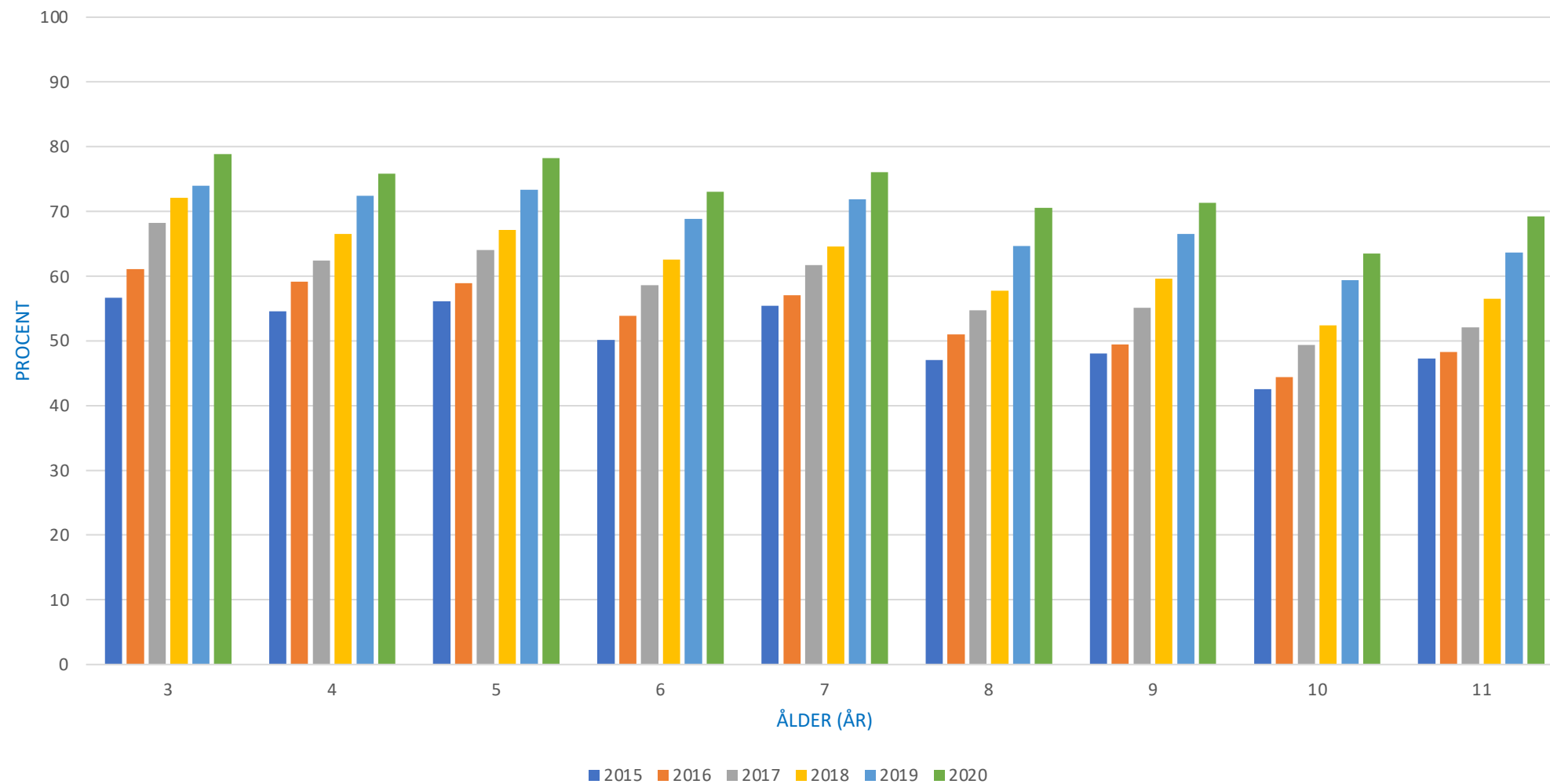
	3-11 år		12-19 år		20-49 år	
	2019	Förändr jmf 2015	2019	Förändr jmf 2015	2019	Förändr jmf 2015
Medelvärde samtliga	67	17	57	16	29	3

2019, högsta/lägsta procentuella andel

3-11 år, 82/24

12-19 år, 79/16

Andelen som får sjukdomsbehandling vid karies ökar bland de yngre

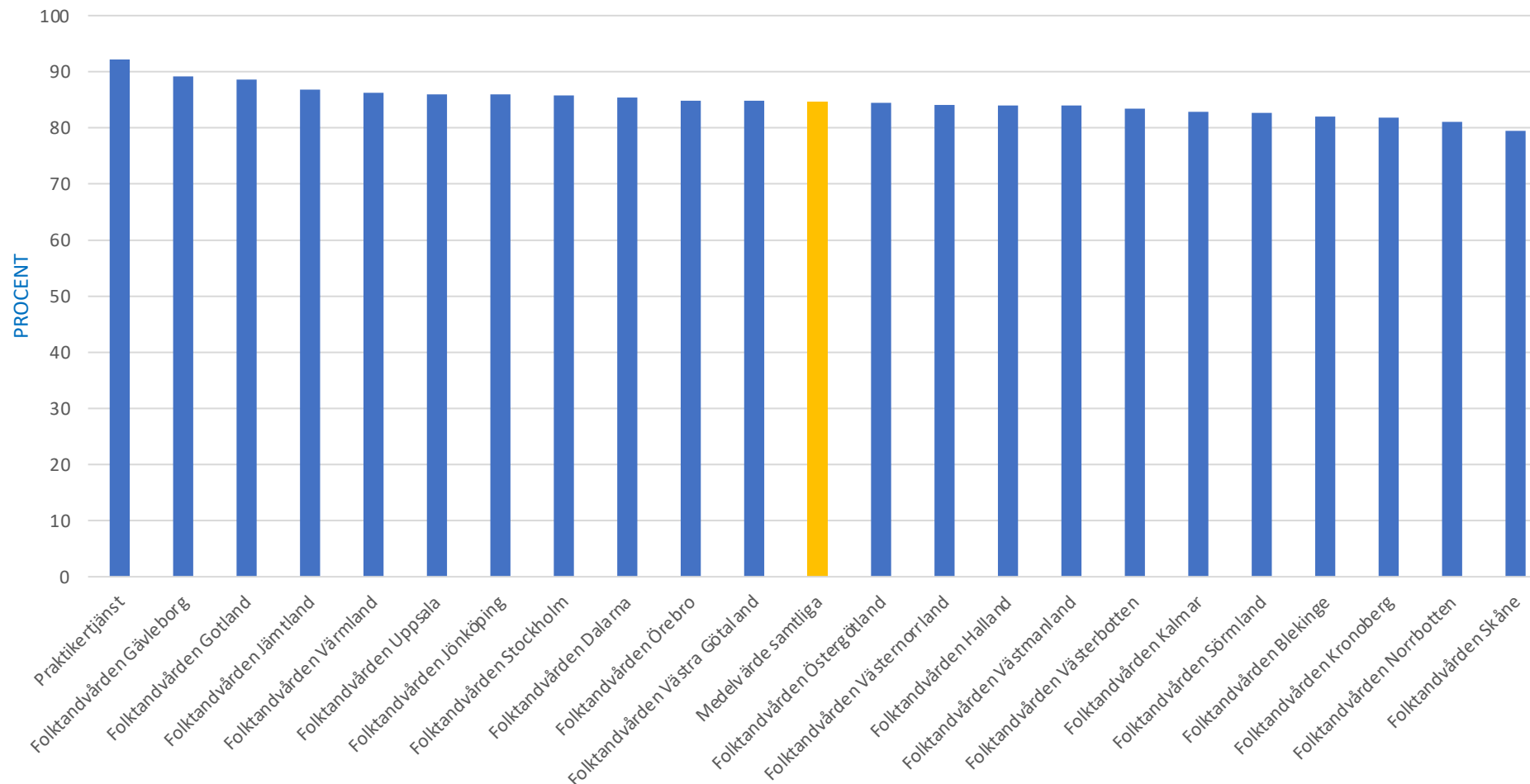

Källa: SKaPa

De flesta patienter behöver inte någon lagning

RAPPORT 25A, 2018-2020, ANDEL UTAN REPARATIVA ÅTGÄRDER, 0-19 ÅR

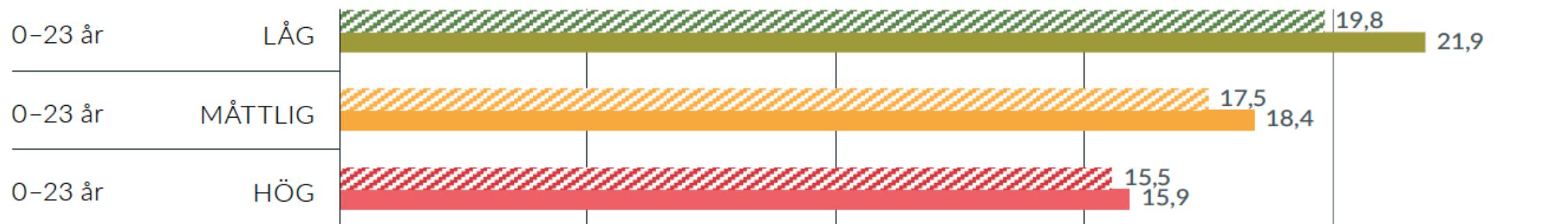

Revisionsintervall – en aktuell fråga!

RAPPORT 10B Revisionsintervall i förhållande till riskbedömning

2016

2020

- För åldersgruppen 0–23 år ses en tydlig relation mellan riskbedömning och revisionsintervall
- Variationen mellan organisationerna är stor

Åtgärder och behandlingskostnader 2011 jmf 2020

3-11-åringar

- Befolkningsökning 18 procent
- Antal åtgärder ökar med 59 procent
- Skattad kostnad ökat med 40 procent

28 september 2021 publiceras Nationella riktlinjer för tandvård

Omfattar flera nya områden

- Kirurgi och radiologi
- Personer som behöver särskilt stöd
- Också rader om samverkan, systematiska arbetssätt
- Hälsofrämjande samarbete, till exempel med barnhälsovården
- Koppling till riktlinjerna vid ohälsosamma levnadsvanor

Pedodonti och ortodonti!

På kariesfronten mycket nytt!

Karies + ökar = SANT
Karies + minskar = SANT

Ökar karies hos våra barn och unga – ja, åtminstone för 8 – 11-åringar i primära bettet

Karies minskar också – till exempel för primära tänder 4 – 6-åringar

Karies varken ökar eller minskar för 6 – 11-åringar i permanenta tänder

Karies minskar också i permanenta tänder för 14 – 19-åringar

Karies varken ökar eller minskar för 3-åringar och 12 – 13-åringar

Sjukdomsbehandling och sjukdomsförebyggande behandling ökar

Nationella riktlinjer publiceras nästa vecka

Kunskapsstyrning för en ännu bättre barn- och ungdomstandvård får ny energi!

Tack för mig!